

költözve pályamódosításra kényszerül, a Néprajzi Múzeum könyvtárosaként, majd az MTA Néprajzi Kutatócsoport főmunkatársaként számos értékes bibliográfiával, a folklór egyes műfajaira vonatkozó dolgozattal (mesemondás, anekdota, monda stb.) gazdagítja a rokon tudományt. Eredeti területe iránti töretlen odaadását főként az tanúsítja, hogy részt vesz az Arany, továbbá a Jókai kritikai kiadás elkészítésében. Nekem, mint a Jókai kritikai kiadás sorozatszerkesztőjének érdekes volt akkoriban megfigyelni, hogy kedves munkatársam „egyszerre két istennek áldozik” (vö. Géza fejedelem a hagyomány szerint). A cigány tárgyú *A fekete vér* (1969) s a *Sárga rózsa* (1988) széles tudásra valló editióját követően így gondolozza nagy elbeszélőnkől az *Adomák* ciklus 1. kötetét (1992/1993). Még megérhette a rendszerváltozást, örvendhetett szegedi politikai rehabilitációjának, félénk bizalommal fogott hozzá az *Adomák* 2. munkálataihoz, amikor az elmúlás megálljt parancsolt tevékeny, alkotó szellemiségének.

Nagy Miklós

A magyar Amphion

(Konferencia Balassi Bálint halálának 400. évfordulóján, Esztergom, 1994. május 24–28.)

Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke fővédnöksége alatt az MTA Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz Osztálya, valamint az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara (Budapest), a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara (Szeged), a Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara (Debrecen), a Janus Pannonius Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara (Pécs), az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanárképző Főiskolájának Régi Magyar Irodalomtörténeti Tanszéke (Budapest), valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara (Budapest), a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kara (Budapest), Esztergom Város Önkormányzata és az esztergomi Balassa Bálint Társaság szervezésében került sor a tudományos ülészak megrendezésére.

Az ülészak Előkészítő Bizottságának elnöke Nemeskürty István, tudományos titkára Szabó Géza, szervező titkára pedig Sántha Teréz volt.

Május 24-én délután a Technika Házában került sor az ülészak megnyitására. Megnyitó beszédet mondott Bodnár György, az MTA Irodalomtudományi Intézetének igazgatója és Könözsy László, Esztergom városának polgármestere.

Május 24-én délután az első ülés keretében, Jankovics József elnökletével hangzott el:

Bitskey István: *Balassi értelmezések egy évszázad alatt és*

Horváth Iván: *A 16–17. század fordulója: fordulat a poétikában* c. előadása.

Május 25-én délelőtt, a második ülés alkalmával, Horváth Iván elnökletével az alábbi előadások felolvasására került sor:

Szigeti Csaba: *A mesterséges Balassi-strófa*

Szentmártoni Szabó Géza: *Balassi kötetkompozíciójának rejtelmek*

Vadai István: *Balassi Bálint fajtalan éneki*

Tóth Tünde és Bíró Gyöngyi: *Balassi versgyűjteményének rekonstrukciója*

Zemplényi Ferenc: *A szerkesztett verskötet megjelenése az európai irodalomban.*

Május 25-én délután, Bitskey István elnökletével, a harmadik ülésen került felolvasásra:

Téglássy Imre: *Balassi verseinek argumentumai*

Sudár Balázs: *Asik-költészet Magyarországon*

P. Vásárhelyi Judit: *Balassi zsoltárparafrázisainak forrásai*

Kruppa Tamás: *A Tíz okok megjelenésének hátteréről*

Csonka Ferenc: *A Campianus-fordítás*

Hargittay Emil: *A Campianus-fordítás és Pázmány írói pályakezdése* c. előadása.

Május 27-én délelőtt, a negyedik ülésen, Balázs Mihály elnökletével hangzottak el az alábbi előadások:

Csörsz Rumen István: *A Balassi-strófa Közép-Európa zenetörténetében*

Király Péter: *Balassi és Regnart*

Faragó József (Kolozsvár): *Balassi román nótajelzései háttér a román és a magyar folklórbán*

Hegedűs Attila: *Balassi nyelvjárása*

Orlovsky Géza: *„Mondják jövendölők...”*

Bollók János: *Balassi csillagai és planétái*

Varga Dezső: *A Balassi-portré restaurálása.*

Május 27-én délután Tarnai Andor elnökletével, az ötödik ülésen hangzottak el a következők előadások:

Pirnát Antal: *A zólyomi kaland*

Ludányi Mária: *Felvidéki költőifjak, Margaréták, Zsófiák...*

Gömöri György (Cambridge): *Adalékok Balassi János és Bálint lengyel kapcsolataihoz*

Ślaski, Jan (Varsó): *Balassi és a lengyelek*

Dávid Géza: *Balassi János török kapcsolatai*

Font Zsuzsa: *Balassi János alumnusai*

Május 28-án, a hatodik ülésen, Szentmártoni Szabó Géza elnökletével került sor az alábbi előadások felolvasására:

Szabó András: *Balassi Bálint és öccse Nürnbergben (1565–1577)*

Kőszeghy Péter: *Balassi mitológiája, avagy az első költő*

Bencze Balázs: *Tinóditól Balassáig*

Küllös Imola: *Balassi-strófák egy múlt századi vőfély-kötetben*

Horváth István: *Esztergom 1594-es ostroma*

Ortutay András: *Az Esztergomi Főkáptalan levéltárának Balassa-forrásai*

Pifkó Péter: *A Gyarmati Balassi-nemzetség címere és genealógiája.*

Május 28-án délután, a hetedik (záró)ülésen, Kőszeghy Péter elnökletével hangzottak el az alábbi előadások:

Bartók István: *„...habet etiam suas inventiones rhetorica” – Balassi inventio poeticája*

Heltai János: *Buchanan Jephthes*

Szilasi László: *Nyakvers*

Az ülésszak programjának keretében, május 25-én este Prokopp Mária tartott előadást a Keresztény Múzeumban *A korabeli honi festészet és Balassi verseinek kapcsolata* címmel.

A konferencia szüneteiben a résztvevők tájékoztatást kaptak Ruttner Tamástól *Számítógépes interpretációs módszer alkalmazása Balassi verseire* címmel, Szedmák Sándor pedig *Számítógépes szövegbank (off-line)* címen tartott bemutatót.

Május 26-án a konferencia résztvevői Basaharc–Szob–Ipolság–Zólyom–Besztercebánya–Breznóbánya útvonalon Híbbére utaztak, ahol emlékünnepségen vettek részt a római katolikus templomban Balassi Bálint, Balassi Ferenc és szüleik nyughelyén. Az emlékünnepség előtt a Musica Historica együttes adott hangver-

senyt. A résztvevőket Karol Petrula, hibbei polgármester és Sunyovszky Sylvia, a pozsonyi Magyar Kulturális Központ igazgatónöje köszöntötte. A felújított emléktábla megkoszorúzása után egyházi megemlékezést tartott a révkomáromi Sztiahula Lucián bencés atya (magyarul), és Jozef Dzurek hibbei plébános (szlovákul).

A konferencia résztvevői május 27-én este a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola dísztermében hangversenyt hallgattak meg. A hangversenyen közreműködött az Ars Renata, Vagantes, a Musica Historica együttes és Kobzos Kiss Tamás.

Május 28-án este az ülészak résztvevői megkoszorúzták Balassi Bálint esztergomi szobrát: beszédet mondott Jankovics József, az Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz Osztályának vezetője, Zalán Tibor költő és Horváth István, az esztergomi Balassa Bálint Múzeum igazgatója.

*

A konferencián elhangzott előadások szövege a Balassi Kiadó gondozásában kerül kiadásra 1995-ben. Folyóiratunkban ezért csak néhány előadás szövegét tudjuk közölni.

K. T.

Iskoladráma és barokk

(Konferencia Egerben, 1994. szeptember 1–3.)

Hopp Lajos a konferenciát megnyitó, a megújult iskoladráma-kutatás irányáról tartott előadásában beszámolt arról, hogy az iskolai színjátékok forrásai és irodalma, a „*Fontes ludorum scenicorum Hungariae*” sorozat köteteinek kiadása befejeződött. A szövegek közül a szerzők neve nélkül fennmaradt jezsuita drámák hiányoznak, valamint a piarista kötet. Az utóbbi még készül. Megjelentek a minorita és a ferences kismonográfiák, s a kiadóban van Varga Imrének a protestáns színjátékokról szóló könyve. Hogyan folytassa tehát a drámakutató csoport feltáró és értékelő munkáját? A konferencia címe már a kutatás új irányát is megjelöli, és közben alkalmazkodik a barokk éve tematikájához.

Neves külföldi előadók vettek részt és tartottak előadást az összejevetelen. Jean Marie Valentin (Párizs) a strassburgi akadémiai színház barokk törekvéseiről és Caspar Brülovrról, Hans Jakob Meier (München) Lavaterről és Lessingről, Franchi Cinzia (Róma, Kolozsvár) az erdélyi ortodox színjátszásról, Irena Kadulska (Gdansk) a lengyel jezsuita barokk színházról, Nigel Griffin (Manchester) Terentius jezsuita recepciójáról, Dieter Breuer (Aachen) a barokk színház csodájáról, valamint a magyar, de már több évtizede Bonnban élő Gulyás Sándor a régi magyar drámakutatás koncepciójáról szólottak.

A téma külföldi előadói mellett többen a barokk stílus és a színház európai sajátosságairól tartottak előadást. Szabó Ferenc a korstílus filozófiai háttéréről, Takács József az olasz és magyar barokk-vitáról, Berecz Ágnes a protestáns barokkról, Czibula Katalin az udvari protokollról, Vizi Mária a Vanitatum vanitas gondolatáról, Demeter Júlia a kor színjáték-típusairól szolt. Többen (Bécsy Tamás, Heltai János, Knapp Éva, Kriza Ildikó, Lukovszky Judit, Nagy László) egy-egy dráma elemzésére vállalkoztak. Mások a dráma és a színház átfogó problemati-